

KÜLÖNFÉLÉK.

Dániel Gábor főispán jubileuma. Udvarhelymegye f. évi május 15-én fényes jubileumot ült. Ekkor töltötte be méltóságos Vargyasi Dániel Gábor ur főispánságának 25-ik évét. A ki egy oly magas, észt és bölcs tapintatot igénylő és nagy felelősséggel járó állást mindenek megelégedésére 25 éven keresztül tud betölteni, valóban megérdemli, hogy ünnepeljék. S Udvarhelymegye meg is tett mindent, hogy nagy érdemeket szerzett főispánja iránti tiszteletének és elismerésének méltó módon adjon kifejezést. Az ünnepély az ev. reformátusok templomában d. e. 10 órakor az alkalomra összehívott rendkívüli közgyűlés megnyitásával vette kezdetét. A gyűlésben a küldöttség meghívására megjelent főispánt Pap János székely-kereszturi birtokos emelkedett szellemű, gondolatban és formában választékos beszéddel üdvözölte, mire Dániel Gábor meghatottan felelt. Ezután a vármegyeház nagytermében elhelyezett arczképét leplezik le Kénosy Béla főjegyző alkalmi költeménye mellett; küldöttségek tisztelegnek, tolmácsolják érzelmeiket; közebédet tartanak s este fáklyás zenét és tánczestélyt. Ezek mellett egy szép „Emléklap“-ot adnak ki még tiszteletére s örökítik jubileumát. Nem tartozik folyóiratunk keretébe egy ily ünnepély leírása, de főbb mozzanatairól jól esik megemlékeznünk, mert a kit Udvarhelymegye oly lelkesedéssel ünnepelt, egy oly családnak viseli a nevét, a melynek tagjai érényeik forrását egyházunk kebeléből merítették, és az egyház jótéteményét a vallásos buzgóságnak az egész egyházközönség előtt példás műveiben fizették vissza. S a midőn e kiváló családnak emez érdemes, méltó tagját ünneplik, örvendünk és ünnepeljük őt mi is. Dániel Gábor polgári és hazafias érényeivel ékessége egyházunknak s vallásos buzgóságával fúradhatlan főgondnoka. Az Egyh. Képv. Tanács a jubileumra üdvözlő adreszt küldött, Udvarhelykör papsága meg az esperes vezetése alatt fejezte ki üdvözletét. Fogadja részünkről is e sorokban tiszteletünk, nagyrabecsülésünk és ama hő kívánságunk kifejezését, hogy az isteni gondviselés tartsa meg sokáig, hogy még hosszasan munkálhasson ugy polgári, mint egyházi téren ama drága adományokkal, a melyekkel megáldatott.

Udvarhelykör egy végzése. Az E. Főtanács lehetőleg nagyobb mértékben akarván segíyezni számos szegény ekkkléziánkat és gyengébben javadalmazott belső embereinket s eszközt igyekeztvén egyebek közt arra is keresni, hogy belső embereink nyugdíj-összege emelhető legyen, 33—1885. főt. sz. a. meghatározta, hogy vagyonosabb ekkkléziáink az 1856—1857-ben kirótt tőkéket, melyek után az évi kamat 1868. óta az államsegélyből fedeztetik s így tényleg oly ekkklák is segíyeztetnek, melyeknek arra szükségük nincs, — fizessék be, hogy az így felszabadult kamatot a jelzett és más üdvös célokra lehessen fordítani. E határozat következtében az E. K. Tanács 14—1886. p. ü. sz. alatt felhivta az egyes esperesi köröket, jelöljék meg azokat az ekkkléziákat, melyek tőkéjüket befizethetik. Udvarhelykör a felhívásra az Egyh. Főtanács magasabb intentioit egészen félreértő vagy figyelmen kívül hagyó tagadólagos végzéssel felelt, mire az Egyh. Képviselőtanács Udvarhelykörnek a következő leiratot küldötte:

^{78—1886.}
E. K. T. „A jegyzőkönyv 5. pontja k) betüje alá felvett tárgyalásból és határozatból sajnálattal látja E. K. Tanácsunk, hogy a köri közgyűlés tárgyalásában és határozatában tévedett; annyival sajnálatraméltóbb e tévedés, mert az egész közgyűlés, valamint annak egyes tagjai vallásközönségünk közpénztáráról szóló s az E. Főtanácshoz beadott és tárgyalt költségvetésből teljes tájékozottsággal birhatott vallásközönségünk közpénztárának állásáról és viszonyairól. E. K. Tanácsunk tehát a köri közgyűlés jelzett határozatát vonakodik vallásközönségünk iránti ellenséges indulatnak tartani, hanem annak tulajdonítja, hogy a közgyűlés és egyes tagjai, valamint pénzvizonyaink iránt, ugy egyéb körülmények iránt való tájékozottságot, megismerést elmulasztották megszerezni.

Tévedett ugyanis a közgyűlés akkor, a midőn az 1856. év 1857. évi kötelezvényeket illuzoriusoknak nyilvánította, holott azok valóságos tényleges kötelezettségek mind a belső embereket, mind ekkkléziákat, mind pedig egyes conferenseket illetőleg. Ezek tényleges és valóságos voltát bizonyítja az, hogy némely nem Udvarhely körünkben levő ekkklézia törlesztette is, s a belső emberek tőke-tartozásai az államsegélyből törlesztettek; egyes conferensek tartozásait törlesztették, többektől pedig peruján hajtotta fel E. K. Tanácsunk tartozásait. Oly elvek hirdetését tehát, hogy azok a kötelezettségek csak szinlegesek, s ez állításnak közgyűlésileg való kimondását és terjesztését, csak a tényleges viszonyokkal való ismeretlenségnek tulajdonítja E. K. Tanácsunk nem akarván azt jogi viszonyok ellen való bujtogatásnak nevezni.

Tévedett a közgyűlés akkor, midőn azt mondotta, hogy vallásközönségünk közvagyonára oda emelkedett, hogy ezen szinleges kötelezettség mellőzésével a rendes szükségletek fedezésén kívül még kegyes és nemes célokra is áldozatot hozni képes. Hiszen éppen a költségvetésből láthatja a közgyűlés, hogy az ekkkléziák és belső embereknek kamat-tartozásai az állami segélyből fedeztetnek; s csakis ezáltal lehet vallásközönségünk évi költségvetésében az egyensúlyt némileg fentartani.

Való, hogy az E. K. Tanácsnak nagy fáradtsággal sikerült közpénztárunk ügyének rendezése, de téved a közgyűlés, midőn azt állítja, hogy a szükségleteket fedezni bírja; nem gondolja meg a közgyűlés, hogy az újabb időknek is iskoláink irányában támasztott igényei s a középiskolákról hozott országos törvény teljesítése az azokkal járó kötelezettségek sokkal többel terhelik közpénztárunkat, mint az a kor, melyben ekkleziáink és belső emberi állomásaink kérdés alatti tartozása keletkezik. És éppen ennek tudatában és attól való félelmében, hogy ha az államsegély megvonatik, iparkodott E. Főtanácsunk az ekkleziái tartozásainak consolidatiójára, midőn munkába vette, hogy azok befizettessenek.

Való, hogy az utóbbi években vallásközönségünk kebelében nemes és kegyes intézmények létesültek; de ezeknek létesítésére és fentartására közpénztárunkból soha egy krajczár sem adatott s nem adatik.

Téved a közgyűlés E. Főtanácsunk 33—1885. számú határozatának és az E. K. Tanácsunknak ennek nyomán 14—1886. p. ü. szám alatt kibocsátott rendeletének felfogásában, melyekben nem az követeltetik, hogy minden ekklezsia fizesse be tőke-tartozásait, hanem csak vélemény kéretik aziránt, hogy mely ekkleziák fizethetnék be tőke-tartozásaikat.

Ezek nyomán a köri közgyűlésnek előadott határozatát E. K. Tanácsunk semmisnek nyilvánítja, azonban meghatározza, hogy az jelen észrevételek kíséretében terjesztessék a legközelebről tartandó E. Főtanács elébe a 33—1885. E. Főtanács végzés végrehajtására tett lépésekről jelentés kapcsán.

Szováthi ekkleziáinkból a következő tanügyi értesítést vettük:

A.-SZOVÁTHI, 1886. jun. 19.

A helybeli állami fiu- és leányiskolában a vizsgálatok f. hó 17. és 18-án d. e. igen szép eredménnyel folytak le. Az iskola, mely csak az idén állott fel, legszebb jelét adá a haladásnak. A helybeli vallásfelekezetek nem hogy vesztettek volna akkor, mikor ez állami iskola létesítéseért saját iskoláikról lemondottak, sőt szemmel láthatólag sokat nyertek; mert így remélhető, hogy gyermekeik rövid időn a cultura azon színvonalán fognak állani, a melyre máskülönben — tekintve az ekkleziái szűkös helyzetét — el nem juthattak volna, a melyet pedig a mai haladás szelleme méltán megvárhat.

A vizsgai feleletek, a nagyszámu és csinos kiállításu kézimunkák gyönyörteljesen foglalkoztatták az érdeklődő közönséget s bizonyosságot tettek arról, hogy Binder János igazgató és kedves neje Lasch Jozéfa ur-asszony kitűnően vezették a tanítást. Igen örvendünk, hogy ekkleziáink növendékei ily lelkes és szakavatott egyének vezetése alatt tanulhatnak.

A nemes gondnokság, melynek tagjai az igazgatón kívül: Deák Ferencz, Sala Sámuel birtokosok, Gáspár Sámuel, Pál Mózes és Kelecsán János lelkeszek, élén derék elnökével, Gothárd Sándor birtokossal, minden tekintetben példás ügybuzgalommal, teljesítette feladatát hathatósan támogatva a tanügyet ugy anyagi, mint szellemi áldozataival.

Általában egy évi tapasztalat csak növeli a feletti örömlenket, hogy a Ngs. Tanfelügyelő urnak és a lelkes tanügybarátoknak sikerült ez iskola felállítása. —y. (Hogy Szováthon ez történt, annak mi is örvendünk,

de semmiesetre sem óhajtjuk, hogy a hol az ekklézsia fenn bírja tartani, másnak adja át az iskolát. Szerk.)

Orgona-szentelés. A bözödi unitárius ekkléziában f. évi junius hó elején orgona-szentelési ünnepély volt, a melyen, a mint tudósítónk írja, a vidékről is sokan voltak jelen unitáriusok, s más vallásfelekezetiek. Az alkalmi beszédet Boér Lajos helybeli pap tartotta, a körüli esperes Kovács Mihály szintén beszédet mondott. Az új orgonán Katona Sándor, székely-kereszturi isk. tanító játszott. Az alkalmi beszédek, valamint az orgonálás szépen sikerültek. Emeli az orgona becsét, hogy annak költségeit az ekkléziái pénztár csaknem teljes megkimélésével, a lelkész jó példával előjárása és fáradozásai után az ekklézsia tagjainak adakozása fedezte. Ádám Domokos és neje e célra 50 frtot adtak. Az orgona készítése: 1000; mellékes költségek: 100 frt. Az orgonát Nagy József, brassói magyar orgonaműves készítette az ekklézsia teljes megelégedésére.

A Dávid Ferencz-egylet első rendes évi gyűlése aug. 28-án tartatik meg a következő felolvasásokkal: Lehet-e új vallás? Dr. Braszai Sámueltól. A népiskolai vallástanítás jelen állása és czélszerű reformja. Kelemen Albert esperestől. E felolvasások czímei némileg arra engednek következtetni, hogy az egylet „lelkész értekezlet“-i jellegét készűl felölteni, mely alakban úgy hisszük működése irányát is a legszerencsésebben megtalálандja.

Gyászhirek. Pap Mózes tanártársunk ápril 30-án elvesztette édes atyját: Szentmihályi Pap Sámuelt, ki 87 évet élt, s kiről a fennebb közölt halotti beszéd szól. — Fekete Ferencz egyháztanácsos elhunyt Tordán május 3-án 60 éves korában. Halálában népes családja szenvedett nagy veszteséget, de az egyház is és a közügy benne egy buzgó és áldozatkész munkást veszített. — Török Sándor sepsi-körispataki lelkész május 4-én, 35 éves korában, néhány heti szenvedés után jobblétre szenderült. (L. fennebb „Elhunytak emlékezete“ czimű rovatunkat.) — Keresztély Lajos kolozsvári kereskedelmi akadémiai tanárt váratlan csapás érte 4 éves leánykája: Elza kimúltában. — Tordátfalvi Nemes József kolozsvári ügyvéd 84 évre terjedő földi pályáját máj. 30-án bevégezte. Jeles ügyvéd volt és kolozsvári egyházközségünknek egyik legbuzgóbb és tevékenyebb tagja.

Folyóiratunk pártolói közé lépett: Veress József hátszegi járásbíró. Kövesse a jó példát a többi ifjú egyháztanácsos is.

A szerkesztőség postája.

Boér L. urnak Bözöd. A cikk kezűnkhez jött s jövő számunkban közöljük. — Székely Zs. Pipe. Az önét is. — Nagy J. Egyes főbb kérdések tárgyalására szívesen tért adunk, de külön rovatot több oknál fogva nem nyithatunk.

ARANYKÖNYV.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET.

Haller Rezső ügyvéd és Groisz Kornélia leányuk: Kornélia konfirmáltatása alkalmából egy gyönyörű, zománcz-festéssel a végvacsorát és a „Mujék el a pohár én tölem“ jelenetet ábrázoló aranyozott ezüst urvacsorai poharat ajándékozott ekklézsiánknak. A pohár annál értékesebb, mert a zománcz-festés művészi kivitellel, ajándékozó munkája. A vallásos buzgóság e szép ajándékáért e helyen is az ekklézsia nevében meleg köszönetet mondunk.

Kolozsvár, 1886. jun. 25.

Berde Mózes,
gondnok.

Péterfi Dénes,
lelkész.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Felső-marosmenti járási szolgabíró, tekintetes Dózsa Endre ur a szabédi unitárius iskolai könyvtár javára 20 füzet könyvet — „Jó könyvek“ czim alatt — egyeskedett adományozni. Fogadja a nemes keblü adakozó egyházunk nevében hálás köszönetemet.

Szabéd, 1886. ápr. 23-án.

Szabó J.ajos,
szabédi unitar. tanító.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET.

Barabás Ferencz sepsi-szentgyörgyi gyógyszerész és neje a bodoki unitárius új templom számára egy 25 frt értékű szép bordeaux-takarót ajándékoztak, mely nemes adományukért fogadják általam az illető ekklézsia hálás köszönetét. A bodoki leányekklézsia nevében

Sepsi-Kőrispatak, 1886. jun. 20.

Bedő Sándor,
ny. tanító és keblü tanácsstag.

GÁLFFY SÁNDOR ÉS BOROSNYAI LILLA UJABB AJÁNDÉKA A MARTONOSI EKKLÉZSIÁNAK.

Igen tisztelt szerkesztőség!

A „Keresztény Magvetőnek“ 1885. május—juniusi füzetében „Gálffy Sándor és Borosnyai Lilla ajándéka“ czimen egy kis közleménnyel vettem vala igénybe az „Aranykönyv“ rovatot. Most azon közleménnyel mintegy kiegészítéskéül legyen szívesen szívesen foglalom nevezett rovatban következő soraimmal: Gálffy Sándor martonosi születésű, jelenleg Gernyeszegen jószágigazgató, s neje Borosnyai Lilla egy diszes urasztalt készítettek a martonosi unitárius nemes szt. ekklézsiának temploma számára, a szintén általok ajándékozott s fentebb említett közleményemben részletesen leirt urasztaltakaróhoz teljesen méltóat. És így egy diszes urasztala s rajta még diszesebb urasztaltakaróban van megörökítve a jó szülőknak, háladatos jó fiúnak és nemesen gondolkozó jó menynek szép emlékezete. Az urasztala és urasztaltakarónak értéke 200 frt. E valóban szép adományért fogadják a nemes adományozók az ekklézsia nevében e helyen is hálás köszönetemet.

Martonos. 1886. május 15.

Gábor Albert,
unitárius pap.